

Шпица: „СРПСКИ ЗВУЦИ - Емисија којом обнављамо сећање на наше музичко наслеђе“

Спикер: Овај пројекат суфинансиран је од стране Министарства информисања и телекомуникација Републике Србије. Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Композитор, диригент, функционер Исидор Бајић, рођен у Кули 16. августа 1878. године, компоново је једну оперу која је постала његово најпознатије дело и којој ћемо посветити данашњу емисију. Реч је о опери „Кнез Иво од Семберје“, насталаој 1911. године, према историјској драми Бранислава Нушића, која садржи елементе романтичне и веристичке опере, а компоново је, осим ње и нека друга дела, пре сега оперету „Седам гладних година“, затим оперету „Ксеније и Ксенија“, музику за разне позоришне комаде, од којих се издваја „Сеоска Лола“, „Чучук Стана“, „Дивљуша“, „Шаран“, „Пркос“, „Ракија“, „Максим Црнојевић“, „Горски вјенац“ и многе друге. У данашњој емисији, као и у многим претходним, наша гошћа и саговорница је музиколошкиња Ања Лазаревић Коцић, а у току емисије моћи ћете да чујете и у целини оперу „Кнез Иво од Семберје“.

Музика

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

На самом почетку да се подсетимо ко је то био Исидор Бајић.

Ања Лазаревић Коцић, музиколошкиња

Исидор Бајић је данас познат многима, опет као и Коста Манојловић, по томе што једна, у ствари, највећа музичка школа у Србији носи његово име, то је школа „Исидор Бајић“, музичка школа у Новом Саду. А заправо, колико људи заиста знају нешто више о Исидору Бајиће, осим да је био неки важан композитор, отприлике из 19. и почетка 20. века, то је већ питање. Исидор Бајић је неко ко је релативно кратко био у нашем музичком животу. Он је преминуо са неких 37 или 38 година, али дакле није дуго био присутан на сцени ни као композитор, а био је и учитељ, био је издавач у неком периоду свог живота. Опет је, као и сви ови које смо помињали имао, заправо, ту разгранату активност у музичком свету, неко ко је већину свог професионалног живота везао за тада православну гимназију у Новом Саду, а то је данас такозвана Јовина гимназија, односно Гимназија „Јован Јовановић Змај“. Био је учитељ српског црквеног појања и то је била главна његова преокупација, али је био доста везан за ученичке хорова, за те некакве аматерске хорова који су, опет под његовом палицом, како кажу, достигли прилично завидан извођачки ниво. Онда оно што је интересантно код њега јесте да је био везан и за бројне тамбурашке оркестре. Е сад, то је један моменат који су му многи замерали, где нису баш сви били одушевљени тиме, замерали да просто на неки начин урушава оно што су многи пре њега покушавали да изграде у контексту те наше српске уметничке музике и да се сада опет уметничка музика враћа нечему што је овако, да кажемо, световна ствар свакодневице. Међутим за њега је то лично

било јако важно, то је негде био део његовог идентитета, ако хоћете и личног, и професионалног и просто се није нешто много освртао.

Музика

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Кнез Иво од Семберије био је историјска личност, звао се Иван Кнежевић и умро је 12. јула 1840. године, а сахрањен је у Шапцу. Кнеза Иву од Семберије најпре је опевао Филип Вишњић, а затим, чули смо и у најави, а чућемо и у ономе што следи, о њему је драму написао Бранислав Нушић. Уследила је музика Исидора Бајића, говори наша саговорница Ања Лазаревић Коцић.

Ања Лазаревић Коцић, музиколошкиња:

„Кнез Иво од Семберије“ је у суштини његово најзначајније дело, то је једночина опера, дакле опера-једночинка Исидора Бајића, која је званично угледала светлост дана 1911. године у Београду, када је премијерно изведена. И у принципу је настала према истоименој драми Бранислава Нушића, дакле о једном човеку која је историјска личност, као што се зна, те је заправо сада направљена једна опера која ставља у фокус њега као неког ко је био везан за Војводину, неку личност која је, такође, пре свега људима у том крају у ком су живили Срби, била јако важна и значајна, историјски гледано, и то се врло лепо уклапа у читав концепт настанка српске опере уопште. Дакле, нешто што је започето нешто раније, опером „На уранку“ и нешто што се добро уклапа у концепт онога што је романтичарска национална опера. Дакле, опера са некаквом националном темом, тако узета из историје... најчешће су то била историјске личности које више нису живе или присутне у јавном животу, имају неки значај, па неке чак и митски значај за тај народ и онда, заправо, цела прича која се плете око неке конкретне ситуација, сада из његовог личног живота, са друге стране, опет, нешто што има и неки национални значај. Тако да је он овде се Нушићем, у суштини, створио једно, у том тренутку врло популарно дело, нажалост дело које се данас не изводи или се врло ретко изводи у некаквим спорадичним продукцијама... дакле то није дело које постоји на званичном репертоару Народног позоришта, ни на пример, Мадленијанума, мада ми немамо неки велики избор оперских кућа које би то могле да изводе и да поставе на репертоар... Али, ето, имате некакве типичне ликове, важне, Кнеза Иву, Кулин Бега, мајку Кнеза Иве и оно што је сада ту интересантно јесу ти женски ликови, поготово та Робиња Станка која, суштински, нема гласа на сцени, где је она и на тај начин некако приказана у том свом тешком положају робиње у ком је била и у многим сегментима се надовезује и врло је слична опери „На уранку“, али је доста јасно колико је цела та идеја Српске опере ипак напредовала од опере „На уранку“.

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

У наставку слушамо композиторско дело коме смо данас посветили ову емисију. Реч је о опери „Кнез Иво од Семберије“ Исидора Бајића.

Музика

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Слушали сте још једну емисију из серијала „Српски звуци“ суфинансираног средствима Министарства информисања и телекомуникација. У реализацији учествовала екипа Радија Златоусти. Производња децембар 2025.